

Szerkesztési iroda:
Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Soufai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybeeskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 134. szám.

Péntek, június 13.

Tisza István gróf kormány- programja.

— június 13.

Tisza István gróf miniszterelnök, mint már tegnapi táviratainkban jelentet-
tük, a képviselőház tegnapi ülésén mutat-
kozott be a parlamentnek s ez alkalommal
együttal kifejtette kormányzati pro-
gramját.

Egy kormányprogrammal nem lehet
eléggé foglalkozni. Nem lehet elég egy-
szer a közönség elé vinni, hanem minél
többször szemé elé kell állítani, hogy an-
nak minden részletébe elmélyedhessen,
vizsgálódhassék és a maga igazi értéke
szerint mérlegelhesse.

És ha a közvélemény azt a kormány-
programot, amelyet tegnap Tisza István
gróf kifejtett, nem fölszínesen tekinti
meg, hanem komolyan mérlegeli és érté-
keli, akkor el kell ismernie, hogy ez a
program, amely folytatása a megkezdett
munkának, az ország boldogulását cé-
lozza s minden részletében az ország fej-
lődését kívánja szolgálni.

Tisza István gróf miniszterelnök pro-
gramját azzal kezdte, hogy felesleges a
kormány politikai irányát, alapelveit rész-
letesen kifejteni. Hisz a kormány a mun-
kapártból alakult, az előző kormány poli-
tikáját folytatja, törvényjavaslatait ma-
gáévá teszi, igéreteit igyekszik becsülete-
sen beváltani. A kormányzat alapelvei te-
kintetében csak egyet emel ki: a 67-iki
alaphoz való szilárd ragaszkodást, mert
minden újabb esztendő csak megerősíti
abban a meggyőződésben, hogy sikeres
nemzeti politikát csak ezen az alapon
lehet csinálni.

Azután következett a hatalmas mun-
kaprogram, mely az államélet minden
terére kiterjed. Békét ígér a társorszá-
goknak, az alkotmányos élet helyreállítá-
sát és minden jogos kívánságnak a teljesi-
tését, csak az anyaországhoz való állam-
jogi kapcsolat érintetlenségében nem is-
mer alkut. Békét ígér a nemzetiségeknek,
de kívánságaiknak nem szabad egy egysé-
ges nemzeti állam alapjait érinteni. Majd
jött egy hatalmas reformprogram beje-
lentése. A külpolitikai helyzet hatalmas
változásokat hozott. De nincs ok a kishitü-
ségre. A magyar nemzet megtalálja hiva-
tását az új helyzetben. A hadi készülsé-
get fokozni kell addig a határig, míg a
közgazdasági és pénzügyi helyzet mege-
gedi. De gondoskodni kell elsősorban a
pénzügyi és közgazdasági készülség foko-
zásáról. A teherviselőképességet kimélni
kell. Az államélet különböző ágazatai ter-
rén hamis az irány, mely mennél nagyobb
pénzösszegek kiadásában keresi sikereit.
Mennél kevesebb kiadással, mennél na-
gyobb eredményt elérni, ez legyen méltó
tárgya a kormányzati ambícióknak.

Az adóreform végrehajtását el kell
halasztani mindaddig, míg a pénzügyi vi-
szonyok nem javulnak. Kiemelni és fo-
kozni kell az adózó polgárok teherbíró ké-
pességét munkával és takarékossgal. A
belpolitika terén nagy feladatok várnak.
A választójogi törvény kiépítése, a kerü-
letek beosztásáról, a választási bírasko-
dásról szóló új törvénnyel. A közigazga-
tás reformja is sürgős feladat. A közigaz-
gatási tisztviselők kinevezésének hive. De
az önkormányzatot egyebekben nem szü-
kíteni, hanem szélesíteni kívánja. A köz-
igazgatási bizottságokat oly módon refor-
málja, hogy a választott tagok legyenek
benne túlsúlyban. A járásoknak új auto-
nóm hatóságokat szervez nagy hatáskör-
rel. Reformálni kívánja a községi köz-
igazgatást. Új fővárosi törvényt kíván,
mert a mai fővárosi önkormányzat tartha-
talan. Szakítani kell a klikkek és koteriák
gazdálkodásával.

Reformokat jelent be a munkásbizto-
sítás, a sztrájkjog, a kulturpolitika terén.
Új sajtótörvény készül, mely fentartja az
esküdtszéki bíraskodást, de gyorsabbá
teszi a bírói eljárást. Véget vet a féktelen-
kedéseknek és a mai jogbizonytalan-
ságnak.

Végül egy komoly, szép, minden
agressziótól ment, szinte érzelmes felszó-
lítás a Ház minden egyes tagjához! Egye-
süljenek az alkotó munkában, mert a nem-
zet nagy érdekei sürgősen kívánják az al-
kotó, produktív munkát, az építést és nem
a rombolást, a társadalom egységét és
nem széthuzását. Ezen az uton indul el a
kormány és számít a törvényhozás és a
népképviselő támogatására.

Már most abban, akiben egy csöpp
lelkismeret van, aki valóban az ország
békés fejlődését és boldogulását kívánja
szolgálni s aki nem üres jelszavakkal,
handabandázással akarja tovább is ámi-
tani a közvéleményt, amelynek leple alatt
nincs más csak a hatalomra való vágyako-
zás, annak mindent el kell követnie, hogy
ez a program megvalósulhasson. És erre
kell munkálkodni az ellenzéknek is, hogy
mindazt, amit még jobbnak vél, ebbe a
munkaprogramba belevigye, ezt a pro-
gramot kiegészítse s az ország javára
minél tökéletesebbé tegye.

Ezért azonban dolgozni és nem ordi-
tozni kell.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybeeskereki meteorológiai állomás
időjárás jelentése.

Június 13.

Barométer sülyed 758.4. Délután 1.38
órákor: Hőmérő 20.9 C°. Hőmérséklet:
maximum 12-ikén 22.1 C°, min. ma reggel
12.2 C°. Csapadék nyom. Felhőzet Cu2.
Szélirány és erősség SW2. Jólát a kö-

vetkező 24 órára: Hűvös, sok helyütt esa-
padék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a
déli leolvasást tünteti fel a helyi magas-
ságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra
redukálva. Maximum és minimum este 8
óra 38 perctől másnap este 8 óra 38
percig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől
másnap reggel 6 óra 38 percig; fel-
hőzet Ci = fürtösfelhő, Cu = gomolyfelhő,
St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-
St = felhőfátyol, Ci-Cu = bárányfelhő,
Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány:
N = észak, S = dél, W = nyugat, E = ke-
let. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 =
teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélesend,
8 = nagy vihar.

— **A hadtestparancsnok Nagybeeske-
reken.** Meixner Ottó gyalogsági tábor-
nok, a temesvári es. és kir. 7-ik hadtest
parancsnoka tegnap este Nagybeeskerekre
érkezett, hogy a es. és kir. 29-ik gyalogez-
red itteni zászlóalja fölött szemlét tartson.
A hadtestparancsnok még ma este vissza-
utazott Temesvárra.

— **A vizsgák.** A nagybeeskereki áll.
polgári fiúiskola f. tanévi vizsgálatainak
sorrendje a következő: F. hó 14-én hittani
vizsgálatok, 16-án az I. és II. osztály, 17-én
a III. és IV. osztály vizsgálatok, 18, 19 és
20-ikán a magántanulók vizsgálatok.

A zárdaiskolában a vizsgák már teg-
nap kezdődtek a hittanvizsgával, míg a
többi vizsgák az elemi és polgári leány-
iskolában június 14, 16, 17, 18, 19 és 20-án
lesznek. Az évváró Te deum jun. 29-én lesz.

— **Gróf Tisza István miniszterelnök
üdvözlése.** Pancsováról írják lapunknak:
Pancsova város törvényhatóságának köz-
igazgatási bizottsága június hó 12-ikén
báró Dániel Tibor főispán elnökle-
te alatt megtartott ülésében dr. Sesi-
tinszky Adolf bizottsági tag indítvá-
nyára, melynek folyamán lelkes szavak-
ban emlékezett meg gróf Tisza István ál-
lamférfi nagyságáról s azokról az érde-
mekről, amelyeket válságos történelmi
időkben hazánk s a monarchia biztonsága
körüli az obstrukció letörésével, a képv-
selőház munkaképességének helyreállítá-
sával s a véderőtörvény létrejöttének biz-
tosításával szerzett, nagy többséggel (csak
4 nemzetiségi és 1 függetlenségi szavazott
ellene) hozott határozatával lelkes öröm-
mel üdvözölte gróf Tisza Istvánt s neki
és kormányának a vállalt feladatok sike-
res megoldásához hazafias szívvvel kívánt
szerencsét.

— **Új leánykereskedelmi iskola Nagy-
beeskerekre.** Jeleztük már, hogy a kultusz-
miniszterium a Miasszonyunkról nevezett
Iskolánövérök nagybeeskereki polgári
leányiskolája mellé egy egyéves kereske-
delmi tanfolyamot engedélyezett. A na-
pokban tárgyalta le az új iskola ügyét a
nagybeeskereki róm. kath. iskolaszék Ma-
gyary Pál apátplebános elnökle-
te alatt. Megtárgyalták a szükséges előkészülete-
ket, megállapították a díjakat. Beiratási
díj 10 K, tandíj havi 12 K. Ebben az ősz-
szegben minden kiadás (írógéphasználat,
gyorsirastanítás stb.) befoglaltatik. A
beiratásokat már meg is kezdték.

— **Vármegyei tűzoltótanfolyam.** A
Torontálvármegyei tűzoltószövetség a
vármegye főszolgabírának kezdeményezé-
sére a folyó évben is megtartja a vár-
megyei tűzoltótanfolyamot, miután eddig
arra mintegy 35 hallgató jelentkezett a
főszolgabírák útján. Örvedetes ez a hír,
mert eredetileg nem volt tervben ennek

a tanfolyamnak megtartása azok miatt a rendkívüli nehézségek miatt, amelyek az előző években azt csaknem lehetetlenné tették. A tanfolyam Nagybecskereken f. évi június hó 22-én reggel 8 óra-kor kezdődik és 29-én ér véget.

— **Meteor az időről.** Meteor legújabb jelentése szerint csupán június 18-ika az, amely befolyással van az időre, de ez is száraz jellegű, így valószínű, hogy 10—11-ikét követően a nagyobb esőzések nem fejlődnek ki, legfeljebb elvélve helyenkint rövid zápor vagy szaladó párázás jégeső várható. Ez a helyzet egész 20-ig tart, amikor zivataros, esetleg jégesős idő várható, de az is lehetséges, hogy csak a szeles jelleg fejlődik ki. Június utolsó negyede száraz melegnek ígérkezik, állandóbb jelleggel, amely csak végével mutat nagyobb változást, széllel, esetleg viharral, amely jelleg július elejére is át-megy. Június havának változási napjai: 18—20—25—26—29—30-ra esnek.

— **Gépszek vizsgája.** A gőzgépközle-
lék és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden június hó 22. napján d. e. 9 órakor a szegedi felső ipariskolá-ban fognak megtartatni. A vizsgálati kér-vények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Boldogasszony-sugar-ut 18.) beküldendők.

— **Siketnémák felvétele.** A temesvári áll. segélyezett siketnémaintézet felügyelő-bizottsága a f. évi június végén veszi fel a jövő tanév új növendékeit. Felvételtel folytatódhatnak nemre, vallásra és nem-zetiségre való tekintet nélkül oly 7—10 éves siketnémák szülei, akik a temesvári siketnéma-intézet kerületébe tartozó Te-mes, Torontál, és Krassószörény-vármegyék területén laknak. A felsőbb osztályokba olyan gyermekek is vétetnek fel, akik később siketültek meg, akik tehát már beszélni tudnak, de a beszédet elfe-ledni kezdik. Az intézet a növendékek elméleti oktatásának a befejezése után maga gondoskodik a gyermekeknek szak-szerű ipari kiképzetéséről, miért is ezek mint keresetképes egyének adatnak vissza a szülőknél. A felvételt az intézet fel-ügyelő-bizottságától kell kérni, a kérvény azonban az intézet igazgatóságánál nyuj-tandó be legkésőbb június hó 15-ikéig, mely szívesen szolgál nyomtatványokkal és bővebb felvilágosításokkal.

— **A melenczei hetivásár.** A m. kir. kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Melencze községben a szombati hetivásár ezental állandóan sertés- és juhfelhajtás-sal egybekötve tartassék meg.

— **Menetjegykedvezmény az arad-csanádi vasutakon.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága a vonalaira engedélyezett menetkedvezmények újabb szabályozása folytán az általános menet-kedvezményt kiterjesztette összes menet-rendszerű személyszállító vonataira oly-képp, hogy a díjszabás szerinti menetdíj-ből 33% kedvezményt engedélyez. Ennek folytán az országgyűlési képviselői egye-sített és egységes rendőri utazási igazol-ványok tulajdonosai a gyorsmotorvonat I. osztályában egy egész II. osztályu — és a II. osztályban egy fél I. osztályu gyorsmotorvonatu, — a személy- és helyi motorvonatokon az I. osztályban egy egész II. osztályu, — a II. osztályban egy fél I. osztályu, — a III. osztályban pedig egy fél II. osztályu személy- vagy helyi motorvonatra érvényes menetjegy vál-tása mellett utazhatnak.

— **Pályázat ipari segélydíjakra.** A te-mesvári kereskedelmi és iparkamara érte-síti az érdekelteket, hogy a keresked. mi-niszter a Goldberger Erzsébet-féle alapít-vány kamataiból hét, egyenként 300 koronás és egy 250 koronás segélydíjra pályá-zatot hirdet. Eme segélydíjakra szakmá-jukban kivált, józan életű, de fiatalon el-hunyt, képesítéshez kötött ipart üzött ma-gyar honos iparosmesterek szegénysorsu özvegyei, vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött árva pályázhatnak. A folyamodványok legkésőbb folyó évi ju-nius hó 25-ig a kamarához benyujtandók, ahol a pályázati feltételek is meg-tudhatók.

Ugyancsak a temesvári kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a keresked. mi-niszter a Voigtländer (Mária Valéria) féle alapítvány kamataiból 2 egyenként 1100 koronás ösztöndíjra pályázatot hirdet. Pályázhatnak képesítéshez kötött ipart

üző, szegényebb sorsu, szakmájukban ki-váló, kezdő, magyar honos iparosmesterek esetleg idősebb segédek, akik az ösztöndí-jat továbbképzés céljából, vagy műhelyi berendezés, illetve annak tökéletesítésére, vagy pedig forgó tőke gyanánt elnyerni óhajtják. A folyamodványok legkésőbb f. évi június hó 30-ig a kamarához be-nyujtandók, ahol a pályázati részletes fel-tételek is megtudhatók.

— **Sószállítási díjkedvezmény.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert hivatalos értesítés szerint kereskedelem-ügyi m. kir. miniszter ur az őszi tömeg-forgalom alkalmával beállható kocsiniány enyhítésére s illetve a sóhiányok elejét ve-endő a folyó évi június hó 1-től folyó évi augusztus hó 15-ig terjedő időben szállít-andó s bérmentetlenül feladásra kerülő sóküldeményekre a magyar kir. államvas-utak vonalait illetően a következő díj-kedvezményt engedélyezte: a) kocsinkint és fuvarlevelenkint legalább 10000 kg.-ért való díjfizetés mellett az V-b kivételes díjszabásnak 10 (tíz) százalékkal rövi-dített díjtételeit; b) kocsinkint és fuvar-levelenkint legalább 15000 kg.-ért való díj-fizetés mellett az a) alatti mérsékelt díj-tételek alapján eredményező fuvardíjból kocsikihasználási jutalék fejében kocsin-kint három korona engedményt. Ezen in-terkedésnek az a célzata, hogy az érdekelt-ség őszi sószükségletének folyó évi auguszt-us hó 15-ig való elszállítására ösztönöz-tessék.

— **Nagy Endre** budapesti kabaréjában napról-napra zajos ünneplések között bu-eszik a direktor és társulata a közönség-től. E hó 31-ikén tartják utolsó előadásu-kat, melyen egész Budapest társadalmi előkelősége fog résztvenni. A közönség ne-vében Bärezy István polgármester, a mű-vészek nevében gróf Bánffy, az Opera és Nemzeti színház kormánybiztosa tartja az ünnepi beszédet. A kabaré illusztris társasága az utolsó előadás után vidéki körútra indul s így június hó 14 és 15-ikén itt Nagybecskereken fog játszani a Rózsaszálló kerthelyiségében. Elhozzák maguk-kal az elmúlt évad kiválogatott slágereit. Színre kerül: Moszjő Bandika, kis ope-rette, A dió: politikai szatíra. Bakák a granicon, bluette és még sok számos, szel-lemes, hangulatos apróság. Kezdeté 9 órakor. Kedvezőtlen idő esetén az előadás a teremben lesz megtartva.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyv-tár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként dél-után 3 órától 5 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Irodalom.

(*) **Somfai János könyve.** Az ország sajtójában a kritika most kezd foglalkozni Somfai Jánosnak, lapunk szerkesztőjének új könyvével. Az eddig megjelent bírálatok mind elismeréssel szólnak a könyvről s mutatóba alább közlünk néhányat:

A „Temesvári Hírlap” ezeket írja:

„Somfai János kollégánk, a Torontál szerkesztője, az Arany János Társaság tagja, a Torontálmezei Közművelődési Egyesület tit-kára új könyvet adott régi és meghitt közön-sége kezébe. Új könyv Somfaitól: ez azt jelenti, hogy ez a fáradhatatlan elméjű, elpusztíthatat-lan fizikumú újságíró és érdemekben bővelkedő kulturális ismét megtoldotta a napot az éjszakával, hogy a lelkeben-szívében forrongó érzéseknek hangot adjon. Új könyv Somfaitól: ez azt is jelenti, hogy ez a meggyőződéses népszerű smét új mélységekre szállt, a nyomor, a szegénység, a proletariátus még felfedezetlen mélységeire, hogy onnan a megható és meg-indító témák újabb sorát hozza fel elének és

varázsoljon belőlük figyelmeztető, hibákra és ferdésekre utaló, panaszló történeteket. E lap közönsége ösméri jól Somfai írásait, hiszen itt jelent meg nagyszabásu regénye, A forradalom és többi érdekes, színes írásai is. Őt külön bemutatni tehát felesleges. De talán azt mégis ide kell iktatni, ide illik iktatni, ha új könyvé-ről írunk, hogy minden sora, amit ír, tendencia és abból a szilárd meggyőződésből fakad, hogy a szegényen, a nyomorgón, az elesetten, ver-gődön segíteni kell. Ő nem segíthet má-képp, tehát írja az ő szomorú történeteit, amelyeket olvasva, ridegen elbágyasztott szívekbe is be-löpődik a részvét, a sajnálkozás, a társadalom nyomorultjainak sorsa iránt. Érdekes könyv a Két világ, érdekes és figyelemreméltó. Aki nem él esigahazi életet, aki a jelen izgató kérdései mellett nem bedugott fülekkel halad el, akit érdekel a jövő nagy problémája, az Somfai könyvét olvassa el. P.”

A „Délmagyarországi Közlöny”:

„Két világ és néhány novella E címen mutatja be Somfai János kollégánk, a nagy-beckereki „Torontál” felelős szerkesztője szerp-irodalmi munkásságát. A Két világban egy szocialista és egy kapitalista egymással teljesen ellentétes életfelfogása van nagy írói bravúrral megírva. Azután egy pár pompás novellát ad Somfai a kötetben, mindvégig érdekes, irodalmi értékű és pompás magyarsággal megírt írásokkal. Somfai neve ismeretes az irodalomban, lelkes tagja a temesvári Arany János Társaságnak is és most megjelent kötete egyik újabb sikeret képezi irodalmi pályafutásának. A csomos ki-állítású könyv Pleitz Fer. Pál nagybec-kereki könyvnyomdájában készült, ára 4 korona.”

Elismeréssel szól továbbá a „Pesti Hír” is, hangoztatva, hogy az író sok minden jó tulajdonsággal rendelkezik s munkája minden-esetre megszorítja azok számát, amelyeknek megjelenése nem fölösleges.

Somfai János új könyve 4 koronért meg-rendelhető lapunk szerkesztőségében, amelynek beküldése ellenében a megrendelők a könyvet bé-mentve kapják.

TÁVIRATOK.

A politikai helyzet.

A képviselőház ülése. — Az új elnök. — Dolgozik tovább a parlament. — A király-ság védelme. — Ellenzéki esőndélet.

Budapest, jun. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikai helyzet Tisza István gróf kormányralépésével is változatlan. A parlament lankadatlanul dolgozik tovább s tető alá hozza a régóta szükséges nagyfontosságú alkotásokat. Van azonban egy új eseménye is a hely-zetnek s ez az a törvényjavaslat, amelyet az igazságügyminiszter terjesztett be a képviselőház mai ülésén. A javaslat a ki-rállysértések és a királlyság ellen való tá-madások hathatósabb megtorlását célozza, amennyiben ezeket a vétségeket kivesszik az esküdtzések hatásköréből és a szakbí-róság elé utalják.

Mai jeientéseink a következők:

A képviselőház ülése.

Budapest, jun. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülés-t, amelyről ezuttal is távol maradt az el-lenzék, Szász Károly alelnök d. e. ne-gyed 11 órakor nyitja meg.

Az elnöki előterjesztések után Ba-logh Jenő igazságügyminiszter szólal föl, aki felhívja a Ház figyelmét egyes radikális csoportok vehemens támadásai ellen, amelyeket köztársasági lepel alatt a király személye s a királlyság intézménye ellen intéznek. Eber figyelemmel kísérté ezt az üzelmet s bár a mozgalom élén álló személyek jelentéktelensége nem jelent veszedelmet, tekintettel a külpolitikai helyzetre, még sem lehet elzárkózni az elől, hogy ezeket a monarchia tekintélyét alá-ásó üzelmeket meg ne gátolják. Ezért tör-

vényjavaslatot terjeszt be a királysértések és az államforma ellen irányuló tettek megtorlásáról. A javaslat ezeket a tetteket a szakbírók hatáskörébe utalja s a szóval elkövetett vétségeket két évig, a sajtó útján elkövetett vétségeket három évig terjedhető fogházbüntetéssel, 4000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és a politikai jogok felfüggesztésével bünteti. (Általános éljenzés.)

Miután harmadszori olvasásban meg-szavazták a tegnapi elfogadott javaslatokat, megejtik

az elnökválasztást.

A képviselőház 179 szavazattal Beöthy Pált választja meg elnöknek, aki nyomban megjelenik s elmondja elnöki székfoglalóját. Beszédében hangoztatja, hogy olyan nagy előd után, mint Tisza István, nehéz a helyzete, de reméli, hogy nyomdokait követve meg fog felelni méltóságának. Kijelenti, hogy teljesen pártatlanul fogja tisztét teljesíteni s minden erejével közre fog működni abban, hogy a normális parlamenti viszonyok helyreálljanak. (Zajos éljenzés.)

Ezután báró Pap Géza előadó ismertette

az aldunai öblözetek ármentesítéséről

szóló törvényjavaslatot, amely Torontál-vármegyében hatvanezer hold földet tesz művelhetővé s így az országra nagy új erőforrásokat nyit.

A javaslatot a Ház vita nélkül egyhangulag elfogadja, hasonlóképpen az ugyancsak báró Pap Géza által beterjesztett másik törvényjavaslatot, amely a kincstári ingatlanok eladásáról szól.

Miután még több apróbb törvényjavaslatot intéznek el vita nélkül, az ülés véget ér.

A királyság védelme.

Budapest, jun. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai nap eseménye az, hogy a képviselőházi ülés kezdetén Balogh igazságügyminiszter benyújtott egy törvényjavaslatot a király megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról. Rövid beszéde, melyivel a javaslatot beterjesztette, élesen megvilágítja az indokokat, melyek ezen törvényhozási intézkedést szükségessé tették. A magyar nemzet hagyományos királyhűsége a törvényjavaslatban védelmet fog kapni és a művelt világ előtt nem kell többé szégyenkezni néhány izága ember mozgolódása miatt, akik a köztársasági akció ürügye alatt a király személyét és a királyság intézményét szóban és írásban rendszeresen sértették és meghurcolták. Különösen megnyugvást fog kelteni, hogy a mindössze négy szakaszból álló törvényjavaslat bármely formában történő királysértést ha sajtó útján is követtetett el, elvonja az esküdt-széktől és rendes bíróságok elé utalja, szabadságvesztésen kívül pedig pénzbírsággal is sújtja ami eddig hiányzott.

Ellenzéki csendélet.

Budapest, jun. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy függetlenségi újság ma mulatságos képét rajzolja a negyvennyolcasok között folyó csendéletnek. Ahány vezér van, írja, az mind más programmal van elfoglalva és mire egyik vagy másik vezér egy-egy programot kap átgondolás végett, abból ellenprogram jön ki, mely minden eddigi munkát újra felborít. Károlyi Mihály átadta Justh Gyulának a maga programtervezetét. Justh kijelentette, hogy azt elfo-

gadja és a maga észrevételeivel fogja visszaadni. Mikor aztán visszaadta, egyetlen pont sem maradt meg belőle. Justh-nak ugyanis megvan az a kifünő szokása, hogy mindig meghallgatja politikai barátait. Mivel pedig neki sok politikai barátja van, mindenik javított egyet a programon. Ugyanugy volt a dolog Apponyival, aki szintén agyonjavította a tervezetet a másik irányban. Mit csinál most az ellenzék? — kérdi a függetlenségi újság. Összeülnek délután, reggel, esthajnalban, hajnalelőtti templomban és kávéházban, aztán titokban tartják a taktikájukat. Mire majd elnapolják a képviselőházat, nyugodtan fognak pihenőre térni, mintha Isten tudja miféle eredményt értek volna el, pedig nem értek el semmit. A vége egy csúfos bukás lesz. Ime, így látja a dolgot egy elfogulatlan függetlenségi.

A szerb-bolgár konfliktus.

Budapest, jun. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a berlini Local-zeigernek Belgrádból jelentik, Pasic miniszterelnök kijelentette, hogy Bulgáriával békésen fogják a differenciákat elintézni. Szalonikiban vagy Szentpétervárott értekezletre jönnek össze azon az alapon, hogy a vitás zónába eső városok Szerbia birtokában maradnak, míg a többi terület Bulgáriáé lesz.

Ezzel szemben egy szófiai távirat a következőket jelenti: A bolgár kormány tegnap felelt Miklós cárnak arra a táviratra, amelyben fölhívja Bulgáriát és Szerbiát, hogy a vitás kérdéseket békésen intézze el. A bolgár kormány kijelenti, hogy legfőbb kívánsága a békés megoldás és azonnal leszereli hadseregét, ha Szerbia Prilepet, Monasztirt, Velezt és Okridát kiűriti.

Rédl árulásai.

Budapest, jun. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rédl vezérkari ezredes árulásai ügyében indított vizsgálat során kiderült, hogy Rédl nemcsak Oroszországnak, de Szerbiának és Montenegrónak is tett szolgálatot. Ez különösen a Skutari affér alkalmával tűnt föl, amikor a montenegróiak teljesen értesülve voltak hadseregünk mozdulatairól. A montenegróiak előbb tudták, hogy mi van Giessel báró követnek küldött sifrizozott táviratban, mint maga Giessel, mert Rédl a kulcsot elárulta. Mikor pedig új kulcsot állapítottak meg, ezt a kulcsot is elárulta Rédl Montenegrónak és Szerbiának.

Az értéktőzsdéről.

Budapest, jun. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatok a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 820.50, Osztrák Hitel 625, Koronajáradék 81.50, Jelzáloghitelbank 421, Leszámitoló Bank 512, Hazai Bank 282, Magyar Bank 548, Rimamurányi 696, Salgótarjáni 777, Köz-uti Vasut 648, Villamos Vasut 363.

TŐZSDE.

(Arak 50 kilogrammonkint.)

Buza (októberre)	11:27
Buza (1914. áprilisra)	11:77
Rozs (októberre)	9:03
Zab (októberre)	8:49
Tengeri (juliusra)	7:88
Tengeri (augusztusra)	7:97
Tengeri (1914. májusra)	7:43

Zsombolyai járás főszolgabírájától.
4621—1913 szám. 311—3.1

Pályázati hirdetés.

A zsombolyai járáshoz tartozó Csernye községben újonnan rendszeresített községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása évi 1000 korona fizetés készpénzben havi utólagos részletekben.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi június hó 30-ig delután 5 óráig annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

A választási határidőt később fogom kitűzni.

Zsombolya, 1913. évi június hó 10-én.

Fóris, főszolgabíró.

Most jelent meg

SOMFAI JÁNOS UJ KÖNYVE

KÉT VILÁG (egy kapitalista és egy szocialista levelei)

ES NEHÁNY NOVELLA

Ára bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a „Torontál” szerkesztőségében és kapható minden könyvkereskedésben.

142—x.15

Garçon lakás

mely két elkülönített butorozott szobából áll

k i a d ó

Deák Ferenc-utca 7. sz. alatt.

26—x.31

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1913. évi május hó 1. napjától.

É R K E Z I K.	óra perc
Nagybecskereki pályaudvarra.	
Temesvár—Versec—Zsombolyáról délelőtt	9:25
Pancsováról délután	7:04
Budapest—Szegedről reggel	6:20
Budapest—Szegedről délután	3:15
Szegedről délelőtt	9:34
Szegedről este	7:19
Budapest—Nagykikindáról este	9:21
Szécsányból este	6:40
Szegedről délután	4:50

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.	óra perc
Zsomb.—Versec—Alibunár Temesvárról este	8:16
Módosról reggel	6:56
Pancsováról reggel	4:28
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel	8:23
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4:11
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9:31
Szécsányból este	6:27

I N D U L.	óra perc
Nagybecskereki pályaudvarról.	
Pancsovára délelőtt	8:10
Pancsovára este	5:40
Szeged—Budapestre reggel	7:20
Szeged—Budapestre délelőtt	11:27
Szeged—Budapestre este	7:27
Szegedre délután	1:17
Szeged—Nagykikinda—Budapestre reggel	6:21
Karlovára délelőtt	10:00

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.	óra perc
Zsombolya—Temesvár—Versec délután	4:20
Temesvár—Versecz—Antalfalva—Pancsova—Alibunárra reggel	3:33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2:26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11:55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5:25
Módosra reggel	6:56
Zsombolyára délelőtt	10:59

A nagybecskereki kerületi munkásbiztosító pénztár keres

f. évi augusztus 1-re

vagy előbbre az orvosi rendelő-intézet részére három szoba és előszobából álló világos
:: udvari vagy utcai ::

lakást

Ajánlatok az évi bér megjelölésével a
:: fenti címre küldendők. ::

306-32

1193/1913. szám.

Perlasz község.

313-2.1

Vásár-hirdetmény.

A perlaszi legközelebbi országos vásár folyó évi június hó 21. és 22-én fog megtartatni. Állatok csak szabályszerű marhalevéllel bocsájtatnak a vásártérre. A kocsi elé fogott lovak is ellátandók marhalevéllel.

Mindennemű állatok felhajtása szabad; állatok felhajtása a vásártérre csak folyó évi június hó 21-én reggel 5 órakor engedtetik meg, előbb a vásártérre menni büntetés terhe alatt tilos.

Községi előljárásiág.

Gabonaszákok

legjutányosabb árban kaphatók

őzv. Guttmann Jakabné és fiai
cégnél
Nagybecskerek.

Telefonsz. 96.

(287-3.1)

Telefonsz. 96.

1196/1913. I. sz.

302-2.1

Árlejtési hirdetmény.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 79306/1913. sz. rendeletével az őcsanádi állami elemi iskola mellé tanítói lakás építését engedélyezte.

A fent említett munkálatok biztosítása céljából folyó évi július hó 5-ikén délelőtt 11 órára Ócsanád község község-házánál tartandó zárt versenytárgyalás hirdettetik a következő feltételek mellett:

1. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki iparának gyakorlására hatósági engedéllyel bír. Azon pályázók, kik törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányaig igazolni.

Azon ajánlattevők, kik alulírott hivattalal üzleti összeköttetésben még nem voltak, tartoznak megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamarai bizonylattal igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az építési munkák a munkaátadás napjától számított 14 nap alatt megkezdendők és 4 hónap alatt befejezendők.

3. Az ajánlatok 5 pecséttel elzárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat az őcsanádi állami elemi iskola tanítói lakása építési munkálataira” felirattal ellátva, legkésőbb a kitűzött nap délelőtt 1/2 11 óráig Ócsanád község előljárásiágánál nyújtandók be. Szabálytalanul kiállított, vagy később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

4. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt és az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzről kiállított Ócsanád községi betéti nyugtája csatolandó. Banatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

5. Az ajánlattevők ajánlataikkal az árlejtés napjától számított 30 napig maradnak kötelezettségben és bánatpénzük esakis a felsőbb hatóság döntése után fog visszaadni.

6. A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek Ócsanád községnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, egyébként ajánlattevők kívánságára a vonatkozó költségvetések alulírott hivatal által 3 korona lemásolási díj fejében megküldetnek.

7. A munka elnyerője a munka teljesítéséhez esakis a magyar szent korona országai területén előállított anyagokat és berendezési tárgyakat építhet be, a munkához pedig magyar honos műszaki erőket, iparosokat, munkavezetőket és munkásokat alkalmazhat.

Ezen kötelezettségben az alulírott hivatal közegei ellenőrzésének tartozik magát alávetni. Külföldről beszerzendő anyagok és berendezési tárgyakra indokolt esetekben csak a felsőbb hatóság adhat engedélyt.

8. A munkát elnyerő vállalkozó 5%-os bánatpénze a közszállítási szabályzat B) 8. pontja értelmében 10%-ra, mint biztosíték ki-pótlandó s ezen címen a jótállási határidő lejártáig visszatartatik.

9. Alulírott hivatal Ócsanád községgel egyetértőleg a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon dönt.

Nagybecskerek, 1913. évi június hó 6-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Vámos,

kir. műsz. tanácsos

Alibunári járás főszolgabírájától.

2101-1913. kig. sz.

312-2.1

Pályázati hirdetmény.

Kismargita községben ujonnan rendszerezett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek. Az állás javadalmazása 1000 korona évi fizetés és 240 korona lakbér.

Felhívom azokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi július hó 5-éig adják be. Az állás a választás után — melyet július hó 7-én délelőtt fél 8 órakor tartok meg — azonnal elfoglalandó.

Alibunár, 1913. évi június hó 7. napján.

Radonits, főszolgabíró.

Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Óbesenyői állatorvosi körre, amelyhez Óbesenyő és Valkány községek tartoznak, pályázatot hirdetek.

Javadalmazás:

Évi 1400 korona fizetés, husszemle utáni díjak és a körállatorvosok részére szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Ugy Óbesenyő, mint Valkány községe külön állatorvosi állás szervezése iránt határozott és ezen határozatok jóváhagyás alatt állanak.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy az 1883. évi I. t.-c. és az 1888. évi VII. t.-c. követelményeinek megfelelőleg felszerelt pályázati kérvényeiket hozzam folyó évi június hó 30-áig küldjék be.

Nagyszentmiklós, 1913. évi június hó 9-én.

Hadfy, főszolgabíró.

305-33

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.